

III. ÚS 433/2000

Podle § 2 a 3 zákona č. 517/1992 Sb. , o České tiskové kanceláři, je posláním tiskové kanceláře poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů. Tisková kancelář poskytuje službu veřejnosti šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí. Tisková kancelář rovněž poskytuje za úplaty slovní a obrazové zpravodajství ostatním hromadným sdělovacím prostředkům i jiným právnickým a fyzickým osobám. Za podmínek stanovených právními předpisy je oprávněna vykonávat podnikatelskou činnost, která nesmí ohrozit její poslání.

Veřejná informační služba je jednou z forem podnikatelské činnosti, kterou je Česká tisková kancelář (dále jen "ČTK") oprávněna vykonávat. Nejde tedy podle přesvědčení Ústavního soudu o poskytování objektivních a všestranných informací podle § 2 zákona č. 517/1992 Sb. , ale o činnost jiného charakteru. V této souvislosti je třeba uvést, že povinnosti mohou být podle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích. Ze žádného zákona se přitom nedá vyvodit, že by ČTK v rámci své podnikatelské činnosti byla povinna zveřejnit jakoukoli informaci, kterou jí ke zveřejnění někdo předloží. Povinnost ČTK zveřejnit určitou informaci v rámci podnikatelské činnosti vzniká na základě smlouvy, která byla uzavřena mezi ČTK a konkrétním subjektem. Skutečnost, že ČTK někde (např. formou informační brožury) zveřejnila nabídku svých podnikatelských služeb, nelze rovněž považovat za nabídku k uzavření konkrétní smlouvy (ofertu) o zveřejnění určitých informací. Za této situace má ČTK jako podnikatelský subjekt právo nabídku k poskytnutí služby, kterou jí někdo učinil, odmítnout, a takové odmítnutí nelze považovat za porušení základních práv oferenta.

Ústavní soud

rozhodl dne 2. listopadu 2000 ve věci ústavní stížnosti B. H. proti rozsudku Městského soudu v Praze z 28. 4. 2000 sp. zn. 13 Co 90/2000 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 z 19. 10. 1999 sp. zn. 15 C 34/99 o zamítnutí stěžovatelovy žaloby na Českou tiskovou kancelář, aby soud rozsudkem vyslovil, že texty pro zveřejnění ve veřejné informační službě nesmějí být blokovány protizákonnou libovůlí, ale pouze s ohledem na jejich průkaznost a aby stanovil České tiskové kanceláři povinnost zveřejnit ve veřejné informační službě navrhovatelovu zprávu, takto:

Návrh se odmítá.

Odůvodnění

Navrhovatel podal dne 21. 7. 2000 návrh na zahájení řízení o ústavní stížnosti směřující proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 4. 2000 č. j. 13 Co 90/2000-42 ve spojení s rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 10. 1999 č. j. 15 C 34/99-27 s tvrzením, že jimi bylo porušeno jeho základní právo na svobodu projevu.

Ústavní soud po konstatování, že jsou splněny formální předpoklady projednávání návrhu, si vyžádal spis Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 15 C 34/99 a z něj zjistil, že dne 20. 4. 1998 podal navrhovatel Obvodnímu soudu pro Prahu 1 žalobu na Českou tiskovou kancelář (dále jen "ČTK"), v níž požadoval, aby rozsudkem vyslovil, že "texty pro zveřejnění ve veřejné informační službě (dále též „VIS“) nesmějí být blokovány protizákonnou libovůlí, ale pouze s ohledem na jejich průkaznost", a aby ČTK stanovil povinnost zveřejnit ve VIS navrhovatelovu zprávu, jejíž text byl přiložen, a uhradit náklady řízení.

Obvodní soud pro Prahu 1 dne 19. 10. 1999 rozsudkem č. j. 15 C 34/99-27 žalobu zamítl. V odůvodnění uvedl, že podle zákona č. 517/1992 Sb. , o České tiskové kanceláři, je posláním ČTK poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů. Povinností ČTK však není přebírat veškeré informace a otiskovat je. Nelze tedy ČTK uložit požadovanou povinnost. Uložení takové povinnosti nevyplývá ze zákona a mezi účastníky rovněž nebyla uzavřena smlouva, z níž by taková povinnost vyplývala.

Tento rozsudek napadl navrhovatel odvoláním. V něm uvedl, že ČTK učinila tím, že zveřejnila svou VIS, veřejnou nabídku služeb, kterou navrhovatel akceptoval zasláním předmětné zprávy a vyjádřením vůle zaplatit za to příslušnou cenu. Toto soud nevzal v úvahu a porušil tím navrhovatelovo právo na svobodu projevu.

Městský soud v Praze jako soud odvolací dne 28. 4. 2000 rozsudkem č. j. 13 Co 90/2000-42 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. V odůvodnění rozsudku uvedl, že z příručky "Přišel čas informací" zjistil, že ČTK nabízí VIS jako svou placenou službu, jejímž smyslem je zprostředkovat všem, kdo o ni mají zájem, přímý kontakt s novináři, hospodářskou a státní správou. Prostřednictvím této služby mohou být publikovány prohlášení, stanoviska a inzertní texty či jiné údaje, které nejsou v rozporu se zákony a pravidly hospodářské soutěže. ČTK zároveň dbá o to, aby uveřejněním textu neporušila zákon, zejména § 11 a násl. občanského zákoníku , zaručující právo na ochranu občanské cti a lidské důstojnosti. Nabídka služeb, učiněná prostřednictvím brožury, není určena individuálním subjektům, a není tak jednostranným právním úkonem, který by měl náležitosti návrhu na uzavření smlouvy podle § 43a občanského zákoníku . V takovém případě dochází k uzavření smlouvy až poté, co konkrétní osoba nabídne VIS konkrétní zprávu, a to akceptací této nabídky ze strany ČTK. V daném případě nedošlo mezi účastníky k uzavření smlouvy, neboť návrh na zveřejnění předmětného textu sice navrhovatel učinil, avšak ČTK tento návrh neakceptovala. Povinnost zveřejnit předmětný text proto nevznikla.

Citované rozhodnutí Městského soudu v Praze napadl navrhovatel včas ústavní stížností, v níž znovu argumentoval tím, že využil své ústavně zaručené svobody projevu, přijal nabídku ČTK, předal jí svou zprávu k zařazení do VIS a vyjádřil vůli zaplatit za to příslušnou cenu. ČTK tím, že odmítla předmětnou zprávu zařadit do VIS přes veřejně učiněnou nabídku, porušila navrhovatelovo základní právo na svobodu projevu dané mu čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"). Tétož porušení se pak dopustily obecné soudy, když tento protiústavní postup akceptovaly.

Vycházejí z označeného spisového materiálu i navrhovatelovy argumentace, dospěl Ústavní soud k závěru, že podaný návrh je zjevně neopodstatněný.

Na tomto místě je třeba uvést, že Ústavní soud je si vědom skutečnosti, že není vrcholem soustavy obecných soudů [čl. 81 , čl. 90 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava")]. Nemůže proto na sebe atrahovat právo přezkumného dohledu nad jejich činností. To ovšem jen potud, pokud tyto soudy ve své činnosti postupují ve shodě s obsahem hlavy páté Listiny a pokud napadeným rozhodnutím nebylo porušeno základní právo nebo svoboda zaručené ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy.

Z obsahu stížnosti vyplývá, že navrhovatel se domáhá v plném rozsahu přezkoumání rozhodnutí napadeného ústavní stížností, a tak, jako by Ústavní soud byl dalším stupněm v hierarchii obecných soudů. Argumenty, ve stížnosti uvedené, jen opakuji argumenty, kterými se zabýval obecný soud a s nimiž se v odůvodnění řádně vypořádal.

Svoboda projevu, daná čl. 17 Listiny , je nepochybně jedním ze základních politických práv.

Patří k základům demokratické společnosti. Listina tu zaručuje každému právo svobodně projevat své myšlenky. Omezení svobody projevu musí být stanoveno zákonem a musí být nutné k ochraně hodnot, které Listina vypočítává v odstavci 4 citovaného článku. Ústavní soud dospěl k závěru, že napadenými rozhodnutími obecných soudů nebylo do zmíněného navrhovatelova základního práva zasaženo, když navrhovateli nebylo nikterak bráněno, aby svobodně vyjadřoval své myšlenky. V souzené věci šlo jen o to, že navrhovateli se nepodařilo šířit své myšlenky zcela konkrétním způsobem, prostřednictvím konkrétní placené služby, v čemž zcela jistě nelze spatřovat porušení základních práv.

Podle § 2 a 3 zákona č. 517/1992 Sb. , o České tiskové kanceláři, je posláním tiskové kanceláře poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů. Tisková kancelář poskytuje službu veřejnosti šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí. Tisková kancelář rovněž poskytuje za úplatu slovní a obrazové zpravodajství ostatním hromadným sdělovacím prostředkům i jiným právníckým a fyzickým osobám. Za podmínek stanovených právními předpisy je oprávněna vykonávat podnikatelskou činnost, která nesmí ohrozit její poslání.

Zmíněná "veřejná informační služba" je jednou z forem podnikatelské činnosti, kterou je ČTK oprávněna vykonávat. Nejde tedy podle přesvědčení Ústavního soudu o poskytování objektivních a všestranných informací podle § 2 zákona č. 517/1992 Sb. , ale o činnost jiného charakteru. V této souvislosti je třeba uvést, že povinnosti mohou být podle čl. 4 odst. 1 Listiny ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích. Ze žádného zákona se přitom nedá vyvodit, že by ČTK v rámci své podnikatelské činnosti byla povinna zveřejnit jakoukoli informaci, kterou jí ke zveřejnění někdo předloží. Povinnost ČTK zveřejnit určitou informaci v rámci podnikatelské činnosti vzniká na základě smlouvy, která byla uzavřena mezi ČTK a konkrétním subjektem. Skutečnost, že ČTK někde (např. formou informační brožury) zveřejnila nabídku svých podnikatelských služeb, nelze rovněž považovat za nabídku k uzavření konkrétní smlouvy (ofertu) o zveřejnění určitých informací. Za této situace má ČTK jako podnikatelský subjekt právo nabídku k poskytnutí služby, kterou jí někdo učinil, odmítnout, a takové odmítnutí nelze považovat za porušení základních práv oferenta. Nelze proto obecným soudům vyčítat, že žalobu zamítly, neboť postupovaly v souladu s příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu a tedy ústavně konformním způsobem.

Na základě výše uvedených skutečností Ústavní soud dospěl k závěru, že napadenými rozsudky obecných soudů nebyla porušena navrhovatelova základní práva, daná mu ústavními zákony nebo mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy , a nezbylo mu, než návrh podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb. , o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, jako zjevně neopodstatněný odmítnout.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 2. listopadu 2000